

Vet Aquí!

Butlletí lingüístic de la
Diputació de Girona

Setembre de 2012

LES GALLINES DE PERATALLADA VAN A PONDRE A CANAPOST

Museu d'Art de Girona

Quotidians sap que entre dos pobles veïns sempre hi ha rivalitats. A cada època li correspon una pugna diferent. Avui, potser, com que les coses van d'una altra manera, no tenim gaire tendència a fixar-nos en allò que fan en el poble del costat, però, fins fa poc, la gent tendia a rivalitzar per qualsevol cosa.

Sembla que, fa anys, en un temps que la gent les passava força més magres, els de Peratallada no tenien ni una gallina. En canvi, a Canapost, el poble veí, no tan sols n'hi havia moltes, sinó que, a més, tenien fama de ser grans ponedores. De les gallines de Canapost se'n parlava a tots els mercats de la comarca. Va ser per això, perquè en aquell temps es passava gana i també perquè, quan a algú les coses li van bé tots els que el coneixen es moren d'enveja, que els de Peratallada van exigir als seus veïns que els en donessin unes quantes.

En sentir aquella proposta, els de Canapost van negar-s'hi. Les gallines eren ben seves i no es dóna mai res a canvi de tan poca cosa. Però els de Peratallada van tornar a insistir i, com que Peratallada ha tingut sempre molta més gent i, posats a haver de barallar-se, els de Canapost tenien la partida perduda, van haver d'accedir a aquella petició tan injusta. No obstant això, sabedors que la paraula és l'única arma dels febles, abans de lliurar les gallines aquells pagesos van voler que recordessin d'on eren. Els van dir que els seus pares havien nascut a Canapost, i que també hi havien nascut els seus fills, els seus avis, elles mateixes i tota la seva família. Les gallines van obrir els ulls en sentir aquelles paraules.

—Aquest és el vostre poble —van dir aquells pagesos. —I no es canvia de poble com aquell que canvia de casa, diguin el que diguin les lleis dels que manen.

Cap d'aquelles gallines no va oblidar-ho mai més. Van haver d'anar a viure a Peratallada perquè el poder és el poder. Un grapat d'animals sense força ni armes, sense grans urpes ni bones ales, de quina manera hauria pogut enfrontar-s'hi? Però, d'ençà d'aleshores, visquin on visquin, sempre que tenen ganes de pondre, les gallines surten de casa i s'acosten per camins i tresqueres fins a Canapost. Si voleu, ara en els dos pobles tenen aviram, però no és exactament el mateix. En l'un, hi neix i hi cria, mentre que en l'altre, només hi dorm i hi menja. A Peratallada tenen gallines, però per més coses que facin, sempre hi seran forasteres.

[Hi ha una altra llegenda que explica el mateix de Marçà i Garriguella.]

Font: CORTADELLAS, Xavier. *El poble dels Centfocs: Llegendes de les Gavarres*. La Bisbal d'Empordà: Edicions Sidillà, 2011.

Saps llegendes del teu municipi? Envia'ns-les a l'adreça osl@ddgi.cat, i les publicarem en algun dels propers números del *Vet Aquí!*

EL PRONOM HI

El pronom feble *hi* manté la mateixa forma independentment de la posició que ocupi en relació amb el verb, i amb independència, també, del fet que el verb comenci o acabi en consonat o en vocal.

Davant de verb	Darrere de verb
hi	-hi
Hi penses?	Pensem-hi
Hi has pensat?	Pensa-hi

El pronom *hi* substitueix:

- Complementos circumstancials introduïts per qualsevol preposició:

—Camina de puntetes.

—Sí que **hi** camina!

[Sí que camina **de puntetes!**]

De petit parlava amb la boca plena, i encara **hi** parla.

[De petit parlava amb la boca plena, i encara parla **amb la boca plena.**]

Els indignats es van reunir a la plaça de Sant Agustí i **hi** van acampar durant unes hores.

[Els indignats es van reunir a la plaça de Sant Agustí i van acampar **a la plaça de Sant Agustí** durant unes hores.]

Els complements circumstancials de lloc se substitueixen amb el pronom *hi* sempre que no vagin introduïts per la preposició *de*. En aquest cas, *en* serà el pronom que els substituirà:

Compto que arribarem al cap de Creus a les 12 h. Si hi arribem abans de les 12 h, ja et trucarem. [Si arribem **al cap de Creus** abans de les 12 h, ja et trucarem.]

Però:

Compto que sortirem del cap de Creus a les 12 h. Si en sortim abans de les 12 h, ja et trucarem. [Si sortim **del cap de Creus** abans de les 12 h, ja et trucarem.]

- Complementos preposicionals introduïts per qualsevol preposició que no sigui *de*:

Algunes entitats s'han adherit **al Consorci d'Acció Social**. → Algunes entitats s'**hi** han adherit.

Van interposar un recurs **contra l'acord d'adjudicació**. → **Hi** van interposar un recurs.

La Diputació ha col·laborat **amb diverses associacions**. → La Diputació **hi** ha col·laborat.

Els tècnics han reflexionat **sobre la participació ciutadana**. → Els tècnics **hi** han reflexionat.

- Complementos predicatius (solen respondre a la pregunta *Com?*), sempre que no acompanyin els verbs *fer-se*, *dir-se*, *nomenar* i *elegir*, cas en el qual se substituiran amb el pronom *en*:

Moltes bases han quedat **obsoletes**, però d'altres encara no **hi** han quedat.

[Moltes bases han quedat obsoletes, però d'altres encara no han quedat **obsoletes**.]

Al projecte modificat, la memòria apareix **incompleta**, però al projecte inicial ja **hi** apareixia.

[Al projecte modificat, la memòria apareix incompleta, però al projecte inicial ja apareixia **incompleta**.]

Però:

La nova presidenta del comitè es diu **Roser**. → La nova presidenta del comitè se'n diu.

****PER LO DEMÉS, * A LO MILLOR...***

Hi ha un bon nombre d'expressions o frases fetes amb l'article **lo* neutre, que el català sol calcar del castellà i que sempre són incorrectes. En aquests casos, cal buscar alternatives genuïnes i adequades. Us n'ofereim algunes de les més freqüents:

✘ Ens van tractar **a lo gran**.

✔ Ens van tractar **a cor què vols / a cor què desitges**.

✘ **A lo millor** vindrà.

✔ **Potser / Tal vegada** vindrà.

✘ Cal que ho prevegin els estatuts; **de lo contrari**, ho ha d'autoritzar la Diputació.

✔ Cal que ho prevegin els estatuts; **si no / altrament**, ho ha d'autoritzar la Diputació.

✘ La redacció de l'informe no és **lo suficientment** clara.

✔ La redacció de l'informe no és **suficientment/prou** clara.

✘ No ens interessa **lo més mínim**.

✔ No ens interessa **gens ni mica / ni poc ni molt / gota**.

✘ **Per lo demás**, la immersió lingüística en català només aporta avantatges.

✔ **Això a banda**, la immersió lingüística en català només aporta avantatges.

✘ La crisi econòmica afecta, **per lo general**, els més febles.

✔ La crisi econòmica afecta, **en general / generalment**, els més febles.

✘ **Tot lo més** subvencionaran el trenta per cent de la despesa total.

✔ **A tot estirar / Pel cap alt** subvencionaran el trenta per cent de la despesa total.

✘ S'han presentat a la licitació, **per lo menys**, cinc o sis empreses.

✓ S'han presentat a la licitació, **almenys / pel cap baix**, cinc o sis empreses.

APUNT TERMINOLÒGIC: LA COMUNICACIÓ *INALÀMBRICA

En català, no podem parlar d'un telèfon, d'un micròfon o d'un mòdem *inalàmbric, perquè la paraula *alambre* no és normativa en aquesta llengua.

Quan parlem d'un dispositiu o sistema de comunicacions en què la comunicació elèctrica es duu a terme sense la necessitat de cables conductors, fem servir la forma *sense fil/s*.

✘ La base del telèfon inalàmbric està connectada a la xarxa telefònica local.

✓ La base del telèfon sense fils està connectada a la xarxa telefònica local.

En alguns casos, per precisió semàntica, s'utilitza més la forma *sense cable/s*.

✘ Li han instal·lat un ratolí inalàmbric.

✓ Li han instal·lat un ratolí sense cable.

INFORMACIÓ D'INTERÈS

Us recordem que hem programat tres cursos de català, que començaran aquest mes de setembre:

- Curs de llenguatge administratiu, de 60 hores.
- Taller de redacció de documents administratius, de 15 hores.
- Taller de repàs d'ortografia, de 15 hores.

Trobareu tota la informació relativa als cursos al web del Pla de Formació 2012 de la Diputació (que s'emmarca dins dels Acords per a la Formació Contínua de les Administracions Públiques) <http://www.ddgi.cat/AFEDAP>.

Des de l'Oficina de Serveis Lingüístics us animem a proposar-nos temes que us interessaria que tractéssim, siguin de normativa (pronoms febles, relatius, etc.), de qüestions convencionals, de terminologia administrativa o de qualsevol altre àmbit d'interès per a la Diputació (informàtica, medi ambient, economia...), etc. Podeu fer-ho a l'adreça osl@ddgi.cat.

Diputació de Girona
www.ddgi.cat

Diputació de Girona

Pujada de Sant Martí, 4-5 | 17004 Girona
Tel. 972 185 000 | Fax 972 208 088

[Avis legal](#) | [Privacitat](#) | [Accessibilitat](#)